

Speelgroen aan de Westerplas

PIETER VAN BULCK EN FREDERIK VAN VLAENDEREN

Onder het motto 'tover jouw terrein om tot een groen avontuur' organiseerde de Vlaamse overheid in 2012 de vierde editie van het project 'Speelgroen'. De Latemse Scouts en Gidsen Were Di - Bos en Leie dienden met de steun van het gemeentebestuur een wedstrijdossier in. Hun project kwam als een van de vijf laureaten uit de bus.

Alle laureaten krijgen de kans om op hun terrein een avontuurlijke, groene, kindvriendelijke en veilige speelomgeving te creëren. Dikwijls zijn speelterreinen van jeugdverenigingen niet meer dan een verharde speelplaats of een strakke grasmat. Maar kinderen hebben ruimte nodig om te spelen en moeten dat vooral kunnen doen zoals zij dat zelf het liefst willen. Bovendien is ieder kind anders en spelen alle kinderen dus ook op hun eigen manier. Om aan die ruime speelbehoefte te voldoen, is een grote variatie aan spelprikkels nodig. Het concept 'speelgroen' gaat veel verder dan het integreren van een verzameling klassieke speeltoestellen... Een groene speelomgeving is essentieel voor kinderen. Zij willen niet alleen spelen in de natuur, maar ook met de natuur.

Samenwerking met veel partners

De laureaten uit Sint-Martens-Latem kunnen rekenen op professionele begeleiding en steun van diverse partners om hun dromen te realiseren. Katleen De Paepe en Wouter Mertens van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie staan in voor de coördinatie en begeleiding van het speelgroenproject. Dirk Demeyere van het Agentschap Natuur en Bos is verantwoordelijk voor de subsidiëring: ANB verstrekt een subsidie van maar liefst 10.000 euro voor plantgoed van bomen, hagen, struiken, ... Het gemeentebestuur van Sint-Martens-Latem tekent voor bijkomende financiële en logistieke steun bij de realisatie. En drie groepen van in totaal veertien studenten Tuin- en Landschapsarchitectuur

van de Hogeschool Gent helpen de ideeën en wensen vorm te geven.

De site is eigendom van het gemeentebestuur en bestaat uit enkele versnipperde terreinen van in totaal ruim 1,3 hectare. Het domein wordt begrensd door twee lokale waterlopen, enkele percelen van omwonenden, twee straten, één trage weg en de Westerplas, waarvan het binnendijkse gebied in beheer is bij de Latemse kern van Natuurpunt Gent. Op het domein staan ook twee gebouwen: wijkcentrum 'Oase' dat onderdak biedt aan tal van lokale activiteiten, waaronder de speelpleinwerking, en jeugdlokaal 'De Nark', de vaste stek van de Scouts en Gidsen Were Di - Bos en Leie.

Draagvlak en overleg

Op zaterdag 20 oktober organiseerden de Latemse scouts en gidsen een tussentijds overlegmoment met de buurtbewoners en vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid, het gemeentebestuur, gemeentelijke adviesraden (commissie ruimtelijke ordening, jeugdraad, milieuraad, ...) en lokale verenigingen (Natuurpunt vzw, speelpleinwerking, ...). Het speelgroenproject biedt een unieke kans om een deel van de wijk Hooglatem verder te ontwikkelen. Een zo ruim mogelijk draagvlak, goede communicatie en een intense samenwerking met alle betrokkenen zijn dan ook van essentieel belang om ervoor te zorgen dat de herinrichting van de site een meerwaarde kan bieden voor alle inwoners van Sint-Martens-Latem en alle toekomstige bezoekers van de speelzone.

Het overlegmoment begon met twee korte bijdragen om het speelgroenproject toe te lichten. Katleen De Paepe van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie gaf uitleg bij het projectverloop en Pieter Van Bulck van Scouts en Gidsen Were Di - Bos en Leie verduidelijkte het concept 'speelgroen'. Vervolgens deden de drie groepen studenten hun plannen uit de doeken. Zij hadden tijdens een bezoek aan de site en een brainstormsessie in het ontwerpatelier de opdracht gekregen om de bestaande grenzen te laten vervagen en de speelterreinen in te passen in het waardevolle landschap. In een eerste fase moesten zij een structuurplan, een maquette en een voorontwerp maken, het zogenaamde praatplan. De aanwezigen waren alvast enthousiast over hun creatieve ideeën!

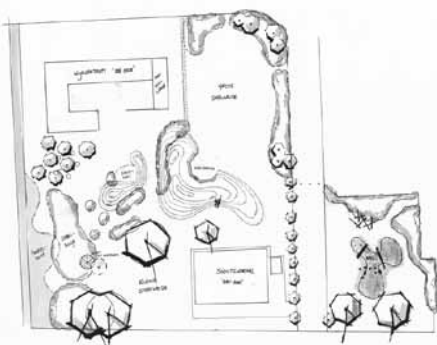
Volgende stappen

De effectieve realisatie van het speelgroenproject is voorzien vanaf het voorjaar 2013. Maar vaste bezoekers van de Westerplas hebben ongetwijfeld al gemerkt dat er de laatste tijd heel wat is veranderd... De glascontainers zijn verwijderd en de Albijn Van den Abeelelaan is heraangelegd. De verouderde parking is vervangen door een ruim grasplein met een grote wadi, een verlaagd deel in het terrein waar hemelwater geleidelijk in de bodem kan dringen. En dat is nog maar het begin... Want hier komt speelgroen! In de toekomst is er dus nog een extra reden om de prachtige Westerplas te bezoeken. Kom gerust eens langs... en breng zeker de (klein)kinderen mee!

Drie voorontwerpen voor speelgroen

Elk van de drie voorontwerpen deelt de site op in diverse deelgebieden met een eigen sfeer en landschappelijke vormgeving. Alle ontwerpen behouden de bestaande parkeerzones langs de Constant Permekelaan, de grote speelweide, de recent gerealiseerde wadi en de waardevolle hoogstammige bomen en knotwilgen. De bestaande afsluitingen in geplastificeerde staaldraad zullen verdwijnen, waardoor de site zal verruimen en de aangrenzende beken ruimtelijk beter in het terrein passen. Alle ontwerpen houden uiteraard ook rekening met het overstromingsgevoelige karakter van de omgeving.

Jolien Coppejans, Annelore De Cokere, Stijn De Kegel, Kevin Depuydt en Thomas Nachtergaele voorzien op de grens in het noordwesten een zacht hellende moeraszone en een speelbosje met vegetatie voor natte bodems. Vlakbij komt een vaste vuurplaats voor barbecues, kampvuur en kookvergaderingen met zelf gesjorde tafelvuren. Rond deze zone komen één of meer hutten in gevlochten wilgentenen ('wiglo's'). Aan de rand en in het midden worden kleine landschapselementen geïntegreerd. Centraal vormen twee licht glooiende speelheuvels met houten spelelementen een subtiele afbakening tussen de afzonderlijke speelzones. Die speelheuvels omarmen enerzijds een amfitheater en anderzijds een 'zandpoel' met avontuurlijke klauter- en klimconstructies met bomen. Naast wijkcentrum 'Oase' komt een boomgaard met enkele laagstammige fruitbomen. De studenten willen in de wadi boomstammen en stapstenen aanbrengen als alternatieve bruggen of paden. Voor de veiligheid van het speeldomein voorzien ze halverwege de Albijn Van den Abeelelaan een drietal wegneembare palen.

Dries Baetens, Aubertin Batailde, Stijn Van den Driessche, Niels Vandeveldde en Nicolas Vanlerberghe creëren langs de noordwestelijke grens een kronkelend pad, dat toegang verschaft tot de site en tot een speelzone met zachte glooiingen. Die heuvels omhullen onder meer een amfitheater en een vuurplaats met zicht op de Westerplas. Tussen de site en de trage weg rond het natuurgebied komt een grachtenparcours met houten palen. In de buurt van de speelheuvels wordt ook een speelbos aangeplant met een ruime zandpartij. Net naast 'De Nark' ligt een zogenaamde 'chill-zone': een kleine weide met lang gras en wilde bloemen, een boomgaard en een picknickplaats. De bestaande wadi wordt een algemene waterspeelzone met een uitlopend deel tot in de aangrenzende beek. In het zuidwesten van de site is ruimte voor een fietsenstalling.

Julian Kerremans, Nele Lauwers, Kees van den Berge en Tobias Van Der Elst onderscheiden in hun structuurplan drie soorten zones. De bestaande gebouwen en verharde oppervlakken (paden, parkings en wegen) behoren tot de louter functionele zone. Aan de noordoostelijke zijde van 'De Nark' voorzien zij een educatieve zone met een bosje vol eetbare vruchten en een plek om bloemen te plukken. Ten slotte is er nog de recreatieve zone, onderverdeeld in een zone voor droge recreatie en een zone voor natte recreatie. Een doordachte compositie van enkele al dan niet begroeide speelheuvels verbindt de verschillende zones met elkaar. Tussen de heuvels komen onder andere een amfitheater en een vuurplaats, een zandspeelplaats voor de allerkleinsten, een waterspeeltuin en eilanden met bruggen en tunnels. Naast de wadi komt een hoge houten toren: die kan dienen als klimtoren, als startplek voor de kabelbaan van de lokale scouts en gidsen of als uitkijktoren voor vogelliefhebbers die de Westerplas bezoeken.

